

Etyka feministyczna

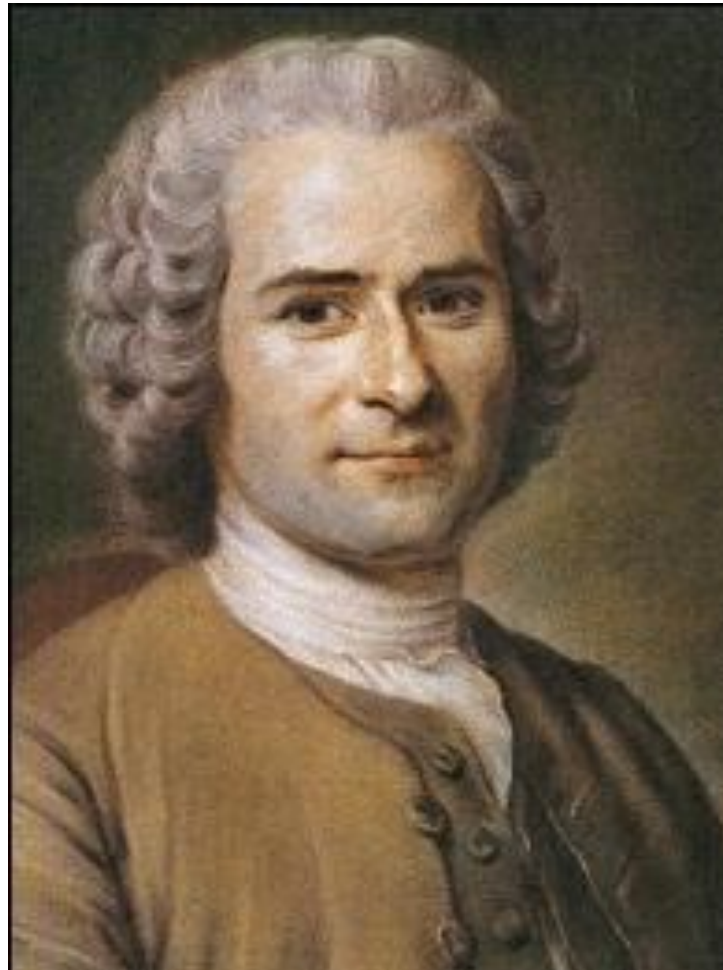
Feminizm

- filozofia polityki, której celem jest wyjaśnienie przyczyn opresji kobiet oraz zaproponowanie rozwiązania tego problemu poprzez odwołanie się do politycznych i ekonomicznych struktur społecznych albo do ludzkich relacji.

Płeć biologiczna i kulturowa

- Płeć biologiczna odnosi się do cech anatomicznych.
- Płeć kulturowa (lub społeczna) to zespół atrybutów, postaw, norm, ról, zachowań przypisany mężczyźnie lub kobiecie w obrębie szeroko rozumianej kultury.

Refleksje Jana Jakuba Rousseau

-
- *“Kobiety na ogół nie mają prawdziwego geniuszu”.*
  - *“Pisma kobiet nie będą nigdy miały niebiańskiego ognia, który rozgrzewa i rozpala duszę”.*
  - *“Kobiety nie umieją ani opisywać, ani odczuwać miłości”.*
  - *“Niezdolne są też do osiągnięcia właściwego dla obywatela poziomu moralnego”.*

Walka kobiet o swoje prawa

- **Pierwsza Fala – 2 połowa XIX w.:**
  - 1792 – I manifest feminizmu autorstwa Mary Wollstonecraft,
  - 1851 – *Wyzwolenie kobiet* Harriet Taylor,
  - 1869 – *Poddaństwo kobiet* J.S. Milla,
  - 1848 – Ruch sufrażystek w USA – Elisabeth Stanton, zjazd w Seneca Falls, uchwalenie Deklaracji Uczuć.
  - 1920 – przyjęcie XIX poprawki przyznającej prawo głosu dla kobiet w USA.
- **Druga Fala – lata 60. XX w.:** feminizm liberalny (Betty Friedan) i radykalny (antymęskie postulaty, specyficzny żargon, który służy dziś do naśmiewania się z feministek-wojujących).
- **Trzecia Fala – lata 90. XX w.:** swoboda samookreślenia bez potrzeby walki.

Mary Wollstencraft dla kobiet najbardziej pragnęła człowieczeństwa

- **1792 r., *Obrona praw kobiet*: dopóki działanie osoby nie jest autonomiczne, dopóty nie działa ona jak osoba ludzka.**
- Argumentowała za edukacją dla kobiet, za zrównaniem praw kobiet z prawami mężczyzn. Pisała też o seksualnym wykorzystywaniu kobiet przez mężczyzn, w związku z czym sprzeciwiała się aborcji
- W związku z tym, co mówił np. Napoleon („Równość dla kobiet? To szaleństwo. Kobiety są naszą własnością. Rodzą nam dzieci i należą do nas tak, jak drzewo owocowe należy do ogrodnika”), uwagi Mary wyprzedzały swoją epokę.

Elisabeth Stanton – najwybitniejsza przywódczyni amerykańskiego ruchu praw kobiet

- Amerykańska aktywistka społeczna, sufrażystka i abolicjonistka
- Autorka **Deklaracji Uczuć**, w której postulowała za przyznaniem kobiet prawa głosu wyborczego, prawa do własnego majątku (także po zamążpójściu), prawa do pracy bez pytania męża o zgodę, prawa do rozwodu, prawa do publicznego zabierania głosu.
- Kiedy postulaty te zostały spełnione, większość sufrażystek uwierzyła, że zyskały prawo głosu, kobiety naprawdę stały się równe mężczyznom.

Feminizm liberalny

- Droga do wyeliminowania nierówności między płciami polega na wprowadzeniu **zmian politycznych w strukturze społeczeństwa**, zwłaszcza praw, które wszystkim ludziom zapewnią te same możliwości edukacyjne i zawodowe.
- Betty Friedan w *Mistyce kobiecości* (1963) uważa, że współczesna kobieta potrzebuje pracy w pełnym wymiarze czasu poza domem. Częściowa nieobecność żony i matki w domu spowoduje, że mąż i dzieci staną się bardziej samowystarczalni.
- Wyzwolenie kobiet powinno stać się także wyzwoleniem mężczyzn. Aktywne uczestnictwo w tworzeniu mocnej sieci rodzinnej i przyjacielskich więzów powinno być udziałem tak kobiet, jak mężczyzn.

Feminizm radykalny

- Jego przedstawicielki przyczyniły się najbardziej do krzywdzącego stereotypu kobiety walczącej o swoje prawa.
- Należy zmienić przede wszystkim prawa kobiet i mężczyzn w sferze seksualności i reprodukcji (gwałt, pornografia).
- Cel: zniesienie patriarchatu, bo kobiety to jego ofiary (*victim feminism* – **feminizm cierpiętniczy**)
- Należy wyzwolić kobiety nie tylko od ciężarów naturalnej reprodukcji i macierzyństwa biologicznego, ale także od ograniczeń tzw. podwójnego standardu (zezwalającego mężczyznom na swobodę w sferze seksualnej, a zabraniającego tego samego kobietom).

- Kobieta Międzynarodówka
Terrorystyczno-Konspiracyjna z Piekieł –
Wiedźma (WITCH)
- Czerwone Pończochy (Redstockings)

Redstockings

Feminizm psychoanalityczny i kulturowy

- Feministki **psychoanalityczne** (np. Nancy Chodorov) uważają, że odmienny psychoseksualny rozwój dziewczynek i chłopców ma wiele implikacji społecznych. Odrębność chłopca od matki powoduje, że w przyszłości będzie cechować go ograniczona zdolność do wchodzenia w głębokie relacje uczuciowe, a jednocześnie przygotowuje go to do pracy w sferze publicznej, w której ceni się skuteczność działania, gotowość do rywalizacji, skłonność do bezosobowej, obiektywnej oceny. Głęboki związek dziewczynek z matką staje się źródłem wchodzenia w relacje z innymi, upośledza jednak znalezienie sobie miejsca w sferze publicznej.

-
- Feministki **kulturowe** (*genderowe*) – nie podkreślają rozwoju psychoseksualnego, lecz psychiczno-moralny. Kobiety powinny rozwijać swoje kobiece cechy (*genderspecific*), dawną etykę sprawiedliwości powinna zastąpić nowa kobieca etyka troski.

Feminizm wielokulturowy

- Feministki wielokulturowe podkreślają, że nawet w obrębie jednego kraju nie wszystkie kobiety są równe lub uważane są za równe (do opresji można przyczyniać się nie tylko odrzucając pogląd, że wszyscy ludzie są tacy sami, ale także odrzucając pogląd, że ludzie są różni – należy uwzględniać różnice między kobietami).

Feminizm globalny

- Feministki globalne twierdzą, że charakter opresji różni się w zależności od tego, czy dana kobieta jest mieszkanką Pierwszego czy Trzeciego Świata. Piętnują skutki kolonialnej i nacjonalistycznej działalności rządów potęg gospodarczych oraz wielkich korporacji, które przyczyniają się do podziałów w świecie. Podstawowym zagadnieniem jest feministyczna praktyka.

Feministyczna filozofia

- Feministyczna filozofia jest częścią ruchu naukowego kobiet zapoczątkowanego na początku lat 70. XX w. W swych początkach feministki zamierzały za pomocą wypracowanych metod i pojęć badać zagadnienia dotyczące kobiet. Szczególnym zainteresowaniem filozofii feministycznej na tym etapie cieszyło się badanie ukrytych i jawnych form deprecjacji kobiet w utrwalonych ideach, dominujących koncepcjach i teoriach filozoficznych.

-
- Pierwszym etapem badań feministycznych była dekonstrukcja idei takich jak
    - kultura – natura
    - transcendencja – immanencja
    - uniwersalność – indywidualność
    - duchowość – cielesność
    - intelekt – uczucie
    - sfera publiczna - sfera prywatna

-
- Drugim etapem działań feministycznych w zakresie filozofii jest rekonstrukcja, czyli rozwijanie filozoficznych koncepcji i teorii, uwzględniając doświadczenia kobiecości.

Feministyczna etyka

- Etyka feministyczna określana jest jako „etyka troski” (the ethics of care) w opozycji do „etyki sprawiedliwości” czy „etyki norm”, uważanych za przejaw męskiego punktu widzenia.

-
- Za charakterystyczne dla etyki uprawianej przez feministki uważa się następujące tezy:
    - świat należy ujmować w kategoriach relacji międzyosobowych (podejście dialogiczne);
    - bazą dla etyki jest troska, jaką powinniśmy wykazywać wobec siebie nawzajem
    - zasadniczym zagadnieniem są prawa jednostki oraz równość osób

